

Laulu 1

Laulutekniikka

- tutustuu terveeseen äänenkäytön perusteisiin
- oppii tunnistamaan rekisterialueet ja niiden vaihtamisen
- oppii muutamia helppoja ääniharjoituksia ja hengitysharjoituksia kotityöskentelyä varten

Musiikin hahmottaminen

- kehittää nuotinlukutaitoaan pystyäkseen opettelemaan lauluja itsenäisesti kotona
- tutustuu artikulaation perusteisiin

Harjoittelu

- kotona tarvitaan jonkunlainen kosketinsoitin harjoittelun avuksi
- äänen lämmittely (ääniharjoitukset) tärkeää ennen varsinaisten laulujen opettelua

Konserttivalmiudet

- laulun sanojen ulkoa opettelu
- lavakäyttäytyminen (kumarrukset)
- kontakti yleisöön
- kontakti pianistiin
- tunteiden hallinta

Ohjelmisto

- opetellaan pääosin lauluja omalla kielellä

Laulu 2

Laulutekniikka

- hengitystekniikan ja äänenmuodostuksen perusteisiin paneutuminen

Musiikin hahmottaminen

- oppii itsenäistä kotiharjoittelua ääniharjoitusten ja laulujen parissa
- oppii työskentelyä keskeisten laulukielten parissa mm. ääntämistä italian-, saksan- ja ruotsinkielellä
- oppii työskentelyä erilaisten laulutekstien kanssa
- tutustuu sopivantasoiseen lauluohjelmistoon
- saa valmiuksia laulujen fraseeraukseen ja tulkintaan
- oppii hahmottamaan yksinkertaisten laulujen rakenteita
- oppii pianosäestyksen kanssa työskentelyä
- oppii kuuntelemaan musiikkia oma-aloitteisesti esim. konserteissa

Yhteismusisointi

- oppii yhteismusisointia esim. kuorolaulun muodossa

Harjoittelu

- saa valmiuksia lisää harjoitella lauluja kotona (nuotinluvun paraneminen...)
- oppii säännöllisen kotityöskentelyn merkityksen
- kuuntelee äänitteitä oman oppimisen tueksi

Konserttivalmiudet

- saa esiintymiskokemusta

Ohjelmisto

- **Tason 1 ja 2** ohjelmiston laajuus on vähintään 20 erityylistä ja tempoiltaan erilaista laulua. Ohjelmisto voi sisältää musikaalisävelmiä tai yhteismusisointia ja improvisointia ja jopa omia sävellyksiä.

Näyttö

- Opinnot jaetaan kahteen tai useampaan esiintymiskertaan, joista tehdään suullinen ja kirjallinen arviointi.
- Esiintymisten pitää sisältää vähintään kolme tai neljä erityylistä laulua.
- Arvioinnin suorittaa oma opettaja yhdessä jonkun toisen opettajan kanssa.

Laulu 3

Laulutekniikka

- hengitystekniikan ja äänenmuodostuksen edelleen kehittäminen
- äänialan laajentaminen laulutekniikan kehittyessä
- eri kielten ääntäminen sujuvoituu ja varmistuu

Musiikin hahmottaminen

- musiikin sävykirjon laajentaminen esim. nyanssoimalla ilmeikkäämmin
- saa lisää valmiuksia laulutekstien kanssa työskentelyyn
- kykenee omaksumaan haasteellisempia lauluja
- oppii tulkitsemaan eri aikakausien laulumusiikkia

Harjoittelu

- opettelee muutamia ääniharjoituksia kotityöskentelyä varten
- osaa jo vähän ottaa selvää laulujen käänöksistä
- hallitsee jo melko hyvin laulujen itsenäisen harjoittelun

Konserttivalmiudet

- saa lisää kokemuksia esiintymistilanteista
- ulkoa laulaminen on jo rutinia

Yhteismusisointi

- on aloittanut yhteismusisoinnin ja kehittyy yhteismusisoinnissa muiden kanssa, esim. kuorolaulu, lied
- kuuntelee eri aikakausien klassista laulumusiikkia

Ohjelmisto

- alkaa tutustua italialaisen laulukoulun perusteisiin Vaccain vokaliisien avulla
- lauluja italian-, saksan-, ruotsin- ja englanninkielillä

Laulu 4

Laulutekniikka

- hengitystekniikan ja äänenmuodostuksen edelleen kehittäminen yhä monipuolisempien harjoitusten avulla
- eri kielisten laulujen ääntämisessä jo luontevuutta

Musiikin hahmottaminen

- nuotinlukutaito kehittyä kohti itsenäisen työskentelyn taitoja
- saa valmiuksia kuulonvaraisesti oppimiseen
- saa lisää valmiuksia ulkoa laulamiseen
- oppii tuomaan erityylisten laulujen tunnelman ja sävyn esille
- alkaa hallita eri aikakausien tyyliä ja eri kielten artikulaatiota kohtuullisesti
- alkaa tunnistaa laulunrakenteita oman tulkinnan rakentamiseksi

Harjoittelu

- harjoittelu jo melko itsenäistä
- käyttää sujuvasti äänenavausharjoituksia tekniikan harjoitteluun ja äänen lämmittelyyn
- voi hyödyntää harjoittelussaan äänitteitä
- voi käyttää oman harjoittelun tukena nauhoittamista

Yhteismusisointi

- yhteismusisointi oppilaspianistin kanssa (lied)
- kuorolaulu

Konserttivalmiudet

- esiintymiskokemuksen kartuttaminen laulaen ulkoa
- esiintymisiä erilaisissa tilanteissa
- käy konserteissa ja kuuntelee monipuolisesti sekä instrumentti- että laulumusiikkia
- esiintymistilanteiden hallinta

Ohjelmisto

- monipuolista ohjelmistoa eri aikakausilta kaikilla keskeisillä klassisen laulun kielillä (suomi, ruotsi, italia, saksa, englantia)
- käydään Vaccain alkupuolen laulut läpi

Laulu 5

Laulutekniikka

- oppilas hallitsee jo laulu-instrumenttinsa perusteet
- hallitsee jo musiikin fraseerauksen tekniset ja taiteelliset perustaidot
- vastaa jo itse kotona äänenavausharjoituksista

Musiikin hahmottaminen

- nuotinluku on niin sujuvaa, että osaa jo opetella laulujen melodioita itsenäisesti
- kykenee omaksumaan uusia sävellyksiä jo melko itsenäisesti
- erityylisten ja kielisten laulujen ilmaisu ja ääntäminen on jo kohtuullisen sisäistynyttä
- hallitsee jo laajempimuotoisten laulujen tulkintaa ja rakennetta
- osaa jo tulkita laulunuooteihin merkittyjä esitysmerkintöjä ja rakentaa niistä omaa tulkintaa

Harjoittelu

- äänenavausharjoitukset ovat jo rutiinia
- harjoittelu jo itsenäistä ja sujuvaa
- pystyy ottamaan selville laulujen käännökset itsenäisesti
- äänitteiden avulla harjoittelu
- oman harjoittelun äänittäminen

Yhteismusisointi

- yhteismusisointia kehitetään jo itsenäisempään suuntaan (duetot, yhtyelaulu ja soitinkokoonpano +laulu)

Konserttivalmiudet

- esiintyy jo sujuvasti ulkoa
- ulkomuistista laulaminen sujuvaa ja säännöllistä

- hankkii jo itselleen pieniä esiintymistilaisuuksia
- käy konserteissa ja kuuntelee erilaista klassista musiikkia säännöllisesti
- omien esitysten äänittäminen itsearvioinnin pohjaksi

Ohjelmisto

- opetellaan Vaccain alkupuolen laulut esitettävään kuntoon
- monipuolista lauluohjelmistoa kaikilla keskeisillä laulukielillä (suomi, ruotsi, italia, saksa, englanti)
- laulut voivat olla jo aiempaa laajempimuotoisia

Tasojen 3-5 ohjelmisto on laajuudeltaan vähintään 30 laulua. Niiden tulee olla eri aikakausilta ja eri tempoisia ja muotorakenteiltaan monipuolisia. Ohjelmiston tulee sisältää lauluja kaikilla keskeisillä kielillä vähintään kolme kullakin (suomi, ruotsi, saksa, italia, englanti). Ohjelmisto voi sisältää musikaalisävelmiä, kansanlauluja ja laulelmiä. Siihen täytyy sisällyttää myös aikamme musiikkia. Äidinkielellä laulettuja lauluja ohjelmistosta saa olla korkeintaan puolet. Vaccain vokaliiseja opetellaan vihon alkupuolen laulut, vähintään kahdeksan laulua.

Näyttö

Oppilas valmistaa monipuolisen ohjelman yhdessä opettajan kanssa (viisi tai kuusi laulua), joka sisältää erityylyisiä lauluja eri aikakausilta. Ohjelma voidaan esittää yhdessä konsertin omaisessa tilaisuudessa tai jakaa 2-3 esiintymiskertaan. Laulut esitetään mielellään ulkoa. Ohjelmaan tulee kuulua kahdeksan etukäteen valmistettua Vaccain vokaliisia, joista yksi arvotaan esitettäväksi. Sen saa laulaa nuotista. Arvioinnin suorittaa oma opettaja yhdessä kahden muun opettajan kanssa.

Laulu 6. Syventävät opinnot

Laulutekniikka

- hallitsee äänen käytön perustekniikan niin hyvin, että pystyy jo välittämään laulujen karakterit ja sävyt uskottavasti
- tutustuu aikamme musiikin laulutekniikoihin ja notaatioon
- kuviolaulutekniikka ja korukuviot
- resitatiivilaulu

Musiikin hahmottaminen

- kykenee hyödyntämään musiikin perusteissa opittuja asioita laulussaan
- hahmottaa musiikillisia kokonaisuuksia
- kehittää nuottikuvan ja tekstin tulkitsemisen taitojaan
- osaa ilmaista tekstin sanomaa, musiikkia ja tunnelmaa
- hallitsee jo eri aikakausien laulujen sävyeroja
- kehittää näkemyksiään laulumusiikista ja omasta muusikkoudestaan

Harjoittelu

- hallitsee jo itsenäisen harjoittelun äänenavauksineen
- kykenee jo itsenäiseen harjoitteluun pianistin kanssa ilman opettajan välitöntä läsnäoloa
- käyttää itselleen sopivia teknisiä apuvälineitä harjoittelun tukena
- kykenee itse valitsemansa laulun itsenäiseen harjoitteluun

Yhteismusisointi

- kykenee itsenäiseen työskentelyyn muiden muusikoiden kanssa
- erilaiset pienet kokoonpanot joko muiden laulajien tai instrumenttien kanssa
- jos kohdalle osuu mahdollisuus, osallistuminen esim. musikaaliproduktioihin jo mahdollista

Konserttivalmiudet

- seuraa suomalaista musiikkikulttuuria ja seuraa musiikkielämän tapahtumia mm. tiedotusvälineiden välityksellä tai elävinä esityksinä
- kuuntelee konserttiesityksiä ja äänitteitä
- hallitsee jo suurempien ohjelmakokonaisuuksien esittämisen

Luovat taidot

- kehittää sävellys- ja improvisointitaitojaan erilaisilla kursseilla mahdollisuuksien mukaan (vapaaehtoista)

Ohjelmisto

- vähintään 60 erityylistä laulua alkukielellä. Teokset edustavat eri aikakausia, tyylejä ja muotorakenteita ja ovat tempoiltaan ja tunnelmiltaan erilaisia
- ohjelmiston tulee sisältää: -oratorio-, kantaatti-, ooppera- operettiaarioita, - suomalaista musiikkia, -aikamme musiikkia, -lauluja molemmilla kotimaisilla kielillä sekä vähintään kolmella muulla kielellä
- ohjelmisto voi sisältää myös kansanmusiikkia, laulelmia, musikaaleja ja kevyttä musiikkia -Vaccain vokaliisit, joita ei ole laulettu perustasolla

Näyttö

- oppilas valmistaa yhdessä opettajan kanssa monipuolisen konserttikokonaisuuden, joka sisältää sävellyksiä eri aikakausilta
- yhden sävellyksistä tulee olla oratorio-, kantaatti, ooppera- tai oratorioaaria tai musikaalisävelmä
- ohjelma sisältää lauluja molempien kotimaisten kielten lisäksi kolmella muulla kielellä
- on suositeltavaa, että ohjelma sisältää aikamme musiikkia
- on suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia
- ohjelma esitetään mielellään ulkoa
- oppilaalle arvotaan yksi tai kaksi Vaccain vokaliisia, jotka saa esittää nuoteista
- oppilaalla on myös mahdollisuus esittää improvisointia tai oma sävellys
- Näyttekonserttiin oppilas laatii konserttiohjelman pienten säveltäjä ja teosesittelyjen kera.
- Näyttekonserttia on arvioimassa oma opettaja ja kaksi muuta opettajaa.
- Opinnäytteeksi voi käydä myös roolisuoritus esim. musikaalissa tai muussa vastaavassa produktiossa. Tällöin muu osaaminen on osoitettava monipuolisesti erilaisen ohjelmiston kanssa esiintymällä.